

LES NADALES DEL FONS BENAVENT DE BARBERÀ

Maria Porter i Moix

En aquest article donem notícia de la col·lecció de Nadales editades o aplegades per Pere Benavent de Barberà i Abelló que foren donades al poble d'Altafulla, conjuntament amb tres mil llibres de la seva biblioteca i una col·lecció de goigs, pel seu fill Pere.

El costum de felicitar per Nadal i Any Nou, que prengué gran volada els anys quarantes del segle passat i s'ha mantingut amb més o menys força fins avui, va donar lloc a l'edició d'exemplars d'artista, amb gravats originals i amb textos extrets de la Bíblia o de poemaris diversos; fins i tot, molt sovint els escrits són redactats per a l'ocasió i de vegades l'autor n'és el propi felicitador. És un aspecte menor de la bibliofília, però no pas poc interessant, m'atreviria a dir que, des del punt de vista de l'historiador, ho és força perquè mostra relacions entre persones i alhora aspectes insospitats de la personalitat del creador de la nadala. Solen constar d'una il·lustració i d'un text de tema apropiat al temps nadalenc, cosa que no exclou l'ús d'altres imatges, i poden constar d'un full o bé de diversos; s'arribaren a imprimir obres literàries publicades anteriorment, moltes en edició de bibliòfil, amb dedicatòries i numeració, com, per exemple, ho fou l'edició del Bethlem de Verdaguer feta per encàrrec d'Eusebi Güell, vescomte de Güell l'any 1946. Encara avui la Fundació Jaume I continua publicant la seva Nadala; recull d'escrits d'autors diversos sobre un tema monogràfic referit a Catalunya i que molt sovint és commemoratiu.

És molt probable que el gran increment que tingué un cert tipus de bibliofília a Catalunya en els anys posteriors a l'acabament de la Guerra Civil s'origini, en part, en la necessitat de protegir autors literaris i artistes catalans que no podien tenir una activitat normal per causa de la censura i publicar les seves obres en la llengua pròpia els uns i en la postergació, a causa de les seves idees,

els altres. No crec que hi sigui aliena una certa mala consciència d'algunes persones benestants que deixaren el país pel desordre generat a partir de 1936, veient perillar vides i cabals, i el seu desengany en el retorn i trobar que les coses havien canviat de tal manera que no podien manifestar públicament el seu pensar. Però no totes les persones benestants marxaren, cal comptar amb aquelles que romangueren en el país, i, finalment, cal comptar també amb d'altres que marxaren després de la derrota, pels mateixos motius que els primers però en sentit contrari. Així una de les maneres de recuperar part de tot allò perdut foren les edicions de bibliòfil, que per ser de circulació restringida i molt sovint clandestina escapaven a la censura franquista. Existeixen obres publicades amb dates de 1935 a 1939 o amb peu d'impremta de països estrangers que en realitat foren impreses els anys quarantes i cinquantes en el Principat, si no eren publicades en les dates i països que consten en el llibre i introduïdes clandestinament. L'estudi a fons de la bibliofília catalana d'aquest període encara no ha estat motiu d'un estudi a fons.

PERE BENAVENT DE BARBERÀ I ABELLÓ **(BARCELONA 1899 - REUS 1974)**

Arquitecte i escriptor, tant en la faceta tècnica com en la literària, conreà sobretot la poesia i l'assaig; fou president de l'Associació d'Arquitectes de Catalunya, que tingué activitats des de la seva fundació el 1854 fins al juliol de 1936, fou membre de número i secretari durant molts anys de la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi i soci així mateix de moltes altres entitats i associacions. És un bon exemple de les persones benestants que restaren en el país durant els anys foscos; té un estatus social mig-alt i en la represa col·labora en la restauració i reconstrucció d'edificis, com el convent dels caputxins de Sarrià. Poeta, continua editant els seus llibres, molt sovint amb alguna xilografia d'Antoni Gelabert, qui col·labora així mateix en l'edició de les seves nades, que gairebé sempre consten d'un poema de Benavent i una o diverses xilografies de l'amic. Gelabert col·labora també en les diverses edicions dels Goigs a la mare de Déu de la Misericòrdia del mas Vila de Barberà de Reus, dels quals n'hi ha una maqueta en la col·lecció de goigs donada pel fill de Benavent junt amb part de la seva biblioteca i de la col·lecció de nades, motiu d'aquest article, al poble d'Altafulla.

La relació amb Antoni Gelabert és llarga i intensa, tots dos són barcelonins de naixement, però molt relacionats amb les comarques tarragonines i la seva amistat durà fins a la mort. Precisament l'altre gran col·laborador de Benavent en el seu episodi autor-editor fou el seu cunyat, l'editor Salvador Torrell i Eulàlia, fill de Reus i casat amb la germana de Benavent, Mercè. Salvador Torrell tenia cura de l'edició, de llibres, goigs i nades entre les quals n'hi trobarem de Benavent i de Gelabert

LES NADALES

La col·lecció de nadalles exemplifica tot allò que dèiem al començament; la majoria dels exemplars són edicions que s'inclouen en el que podríem anomenar bibliofília menor, en ser impresos ocasionals fets amb il·lustracions originals i textos triats o escrits per a la festivitat, sobre paper generalment de fil i fins i tot algunes són numerades i nominades. La col·lecció inclou també alguns exemplars no impresos, sinó que es tracta de dibuixos o pintures originals. Els corresponents i autors, tant literaris com gràfics, són, en gran part, persones prou conegudes en els ambients literaris i artístics de la Catalunya dels anys quarantes als anys setantes del segle XX, excepte unes poques, molt poques, de caire comercial. La col·lecció original devia ser molt més nombrosa, perquè en el lot que ens ha arribat hi ha llacunes d'anys i hi ha anys amb molt pocs exemplars. És possible que gran part es trobin a l'Arxiu del Col·legi d'Arquitectes de Barcelona, on es dipositaren els documents de l'arxiu professional de Benavent. Sobre un nombre total de cent cinquanta-cinc exemplars, n'hi ha vuitanta-un amb il·lustracions d'Antoni Gelabert, dels quals vint-i-un són editats per Pere Benavent de Barberà, amb textos propis; quinze, tots de tema franciscà, provenen de la família Torrell-Benavent, que també n'edità alguns d'E.-C. Ricart; quinze més són de la família Gelabert-Targa i vint-i-cinc de corresponents diversos; a més hi ha un lot de cinc que o bé són d'atribució incerta o són projectes que no sabem si es van realitzar. Les nadalles numerades del vuitanta-un al cent cinquanta-cinc són de corresponents i autors diversos, tant pel que fa a les imatges com als textos. Hi trobem, per exemple, entre els il·lustradors noms com Commeleran, Ollé Pinell, E.-C. Ricart i, entre els corresponents, Eugeni d'Ors i J. V. Foix. La col·lecció abasta els anys 1947 a 1973, amb algunes llacunes com ja hem dit més amunt i dóna una visió ben clara d'un cert ambient de la Catalunya culta d'aquells anys.

CORRESPONSALS, ARTISTES I AUTORS LITERARIS

Fem unes breus notes sobre les persones que apareixen en les nadalles, dels autors més coneguts en donem només una notícia bàsica, en canvi d'aquells poc coneguts en diem alguna cosa més, sempre que n'hàgim tingut accés, gran part de les dades són tretes de les mateixes nadalles, també fem constar els corresponents. A la fi de cada notícia donem les referències del catàleg.

Els cinc grups en que hem dividit les nadalles de Gelabert es justifiquen tot sols, s'hi veu una intenció diferent en la seva confecció d'acord amb el tarannà de l'editor de la nadala. Les de Benavent de Barberà són ben expressives del seu estatus social i del seu esperit reflectit en les poesies, que gairebé acompanyen tots els exemplars. Les del matrimoni Torrell-Benavent expressen el seu franciscanisme, no tan sols en les imatges creades per Gelabert sinó també pel recull de

textos, en gran part procedents de l'*Antologia Franciscana* que publicà Torrell l'any 1947. Les de la família Gelabert-Targa ens mostren un Gelabert molt pròxim a la família i a les seves afeccions: Catalunya, les llegendes, la muntanya, el mar així com el mestratge de l'art de gravar impartit a deixebles, fills, gendre i nets de ben petits. Gelabert expressa en les imatges les seves dèries, vegeu, per exemple, els números 36 (Tarragona), 38 (Tamarit), 44, 45, 46 i 48 del catàleg, però també en els textos, gairebé sempre originals. El quart grup reuneix les nadales fetes per encàrrec, al propi Gelabert o a Torrell i per això són més variades. Hem afegit al final un cinquè grup on hem reunit esbossos, dibuixos i proves de nadales que no sabem si es van editar, hi incloem també algunes nadales d'atribució incerta.

Gelabert utilitza burins i gúbies petites en els gravats amb textures més fines però també fa servir gúbies més grans i de tall recte o corbat en planxes menys treballades. En els espais que representen fullatges, o altres temes repetitius utilitza el veló. La majoria de les xilografies són il·luminades a mà però n'hi ha alguna feta amb diverses fustes encaixades per obtenir els colors; treballa també en negatiu, un fons de color o bé negre i la imatge en blanc, molt sovint feta a burí, per exemple: catàleg números 9 i 34. Els temes són molt diversos en les nadales produïdes per a Benavent, per a ell mateix i per a altres corresponents, gairebé sempre de concepció original, excepte en algun cas com el número 4 del catàleg que sembla inspirat en un frontal romànic o el número 39 de ressons gòtics. En molts exemplars les imatges són plenament nadalenques, amb figures, paisatges de mar i de muntanyes i no hi manca mai l'estrella, metre que les de Torrell-Benavent són totes franciscanes. Sant Francesc és pres en actituds i en estats ben diversos i gairebé sempre amb el cap mirant al marge esquerre del paper, amb el coll en un angle distorsionat.

En la col·lecció hi són presents altres corresponents i autors dels quals en remarcaré alguns

En primer lloc les de Joan Francesc Ràfols, cat. números 81, 92 i 112, que palesen una gran amistat i una certa intimitat amb Benavent i la seva família. No es tracta de nadales en el sentit estricte sinó que són apunts originals aprofitats per a l'ocasió i que probablement són retrats de Benavent i algun dels seus fills.

J.V. Foix, cat. 84, 89, 93, 97, 101, 107, 109, 118, 125, 129, 136, 139 i 143, en un període que va del 1949 fins a 1967 va editar nadales amb versos propis, escrits per a l'ocasió; des de la primera (1949) fins a la 109 (1956) són il·lustrades amb dibuixos i gravats dels autors de l'avanguardia del moment; a partir de la número 118 (1959) les il·lustracions són reproduccions de litografies romàntiques. És remarcable la número 89 (1950) amb un dibuix de Joan Ponç a la portada amb un paisatge marítim on hi ha cinc mariners dins una barca, el dibuix és reproduït en la vinyeta que encapçala la pàgina del text però sense els mariners i la barca hi és mig tombada.

Un altre gran xilògraf, E-C. Ricart, només apareix com a il·lustrador; comptem amb sis xilografies, cat. números 86, 95, 102, 120, 121 i 151, els números 95 i 102 pertanyen a Eugeni d'Ors i van ser identificats com de Ricart per Maria Rosa Planas en el seu llibre *Enric Cristòfol Ricart. Gravador del noucentisme*.

Entre els grans gravadors catalans d'aquest període i que son presents a la col·lecció, s'hi compta Antoni Ollé Pinell; bon amic de Benavent, tramet nades del 1950 fins al 1972; la majoria són xilografies, totes a burí, catàleg números 91, 94, 99, 108, 115, 116, 126, 127, 130, 137, 144 i 148 i dos aiguafort, cat. nús. 119 i 133.

Finalment cal remarcar els noms de Josep Obiols, amb un gravat estampat per Jaume Pla, cat. 93, i el mateix Jaume Pla, que, a més d'estampar el gravat d'Obiols, figura a la col·lecció amb un gravat propi, cat. 100.

El darrer artista que volem comentar per la seva vàlua i per la seva amistat amb Benavent i que es palesa, com en el cas de Ràfols, en les dedicatòries que fa en les seves nades, és Joan Commeleran. En tenim vuit en la col·lecció, cat. números 105, 113, 117, 124, 135, 138, 142 i 150. Commeleran hi assaja tècniques artístiques diverses, aiguada, litografia, xilografia, aquarel·la i dibuix il·luminat a mà.

LLISTAT D'AUTORS I CORRESPONSALS

Salvador Albert i Pey (Palamós 1868-Cerdanyola 1944). Poeta assagista i autor teatral, cat. 21

Impremta i Editorial Altés. Important casa impressora i editora fundada el 1886 per Francesc Altés i Alabart inicialment amb Frances Bertran i Martí. L'empresa es dedicà sobretot a imprimir i editar llibres en català; Corresponsal, cat. 60

Artis Escola de Ballet; Corresponsal, cat. 73

Aymà, Societat Anònima Editora. Editorial barcelonina fundada el 1944 per Jaume Aymà i Ayala i el seu fill Jaume Aymà i Mallol, és una de les primeres que emprengueren l'edició d'obres en llengua catalana després de la Guerra Civil. Gran part de les obres publicades foren llibres de bibliòfil; Corresponsal, cat. 14

Francesc de P. Baldelló. (Barcelona 1887-1976) Musicòleg, autor de diversos tractats sobre història de la música i de diversos goigs, cat. 26.

Bargués-Cardelús; Corresponsal, cat. 75

Jordi Bonet i Armengol (Barcelona 1925) Arquitecte, actualment dirigeix les obres del temple de la Sagrada Família; Corresponsal, cat. 103.

Salvador Bonvehí i Núria Farrés; Corresponsal, cat. 66.

Gabriel M. Brasó i Tulla (Barcelona 1912-Montserrat 1978), prior (1949) i abat coadjutor (1961) d'Aureli M Escarré de Montserrat. Des 1966 fou abat president de la congregació benedictina de Subiaco; Corresponsal, cat. 132

M. Cabré. Escultor, cat. 88

Calasanz, bordados a mano; Corresponsal, cat. 55 i 56

Osvald Cardona i Roig (Barcelona 1914-1987) Assagista, professor de català i poeta; Corresponsal, cat. 122, 131 i 134

Josep Carner Puig-Oriol (Barcelona 1884-Brusel·les 1970) diplomàtic i escriptor amb una gran obra que abasta molts estils i gèneres; fou un dels exiliats del 1939, cat. 34.

Carretero-Gomis. Pintor, cat. 153

Maria Caselles, Vda. Vallvé Poetessa, cat. 120

Maria Castanyer i Figueres (Girona 1913) Poetessa, cat 104

Enric Cluselles i Alberti (Barcelona 1914-) Dibuijant col·laborador de *l'Esquella de la Torratxa* i altres revistes satíriques, il·lustrador de llibres. Utilitza el pseudònim Nyerra; Corresponsal, cat. 114 i 147

Jaume Collell i Bancells (Vic 1846-1932) Eclesiàstic i escriptor, poeta guanyador en diverses ocasions dels Jocs Florals, cat. 32

Joan Commeleran i Carrera (Barcelona 1902-1992) Pintor, les seves obres més remarcables són murals, il·lustrador, té obres al Museu d'art Modern; Corresponsal, cat. 105, 113, 117 124, 135, 138, 142 i 150.

Construcciones Gaspar; Corresponsal, cat. 80 i 100

Miquel Costa i Llobera (Pollença 1854-Palma de Mallorca 1922) Eclesiàstic i escriptor, contemporani i amic de Jacint Verdaguer, Jaume Collell, Marià Aguiló i Antoni Rubió i Lluc amb els quals compartia interessos culturals, cat. 30.

Modest Cuixart i Tàpies (Barcelona 1925) Pintor, fundador de Dau al Set amb altres artistes. Col·laborà amb Roger Planchon i Arrabal en muntatges teatrals, ha dissenyat vestuari per a ballet, cat. 97

Suzanne Davit. Dibuijant i litògrafa; Corresponsal, cat. 83, 87 i 106

Família Dolcet-Olives; Corresponsal, cat. 58

Josep Antoni de Donostia, nom de religió de José Gonzalo Zulaica Arregui (Sant Sebastià 1886-Lecároz 1956), franciscà, musicòleg i compositor, cat. 58

Agustí Duran Sanpere (Cervera 1887-Barcelona 1975) arqueòleg, arxiver i historiador; cat. 114

Aureli Mª Escarré. Nom de religió de Francesc Escarré i Jané (L'Arboç 1908-Barcelona 1968) Abat de Montserrat; Corresponsal, cat. 88 i 132

Escuela de Artes y Oficios Artísticos de Barcelona, nom oficial durant el franquisme d'una part de l'antiga Escola de Belles Arts de Barcelona; Corresponsal, cat. 96

Salvador Ferrando i Bardina, Eclesiàstic i poeta; Corresponsal, cat. 64 i 68

J.V. Foix (Josep Vicens Foix i Mas) (Sarrià, Barcelona 1893-Barcelona 1987) Poeta, periodista i assagista; Corresponsal, cat. 84, 89, 93, 97, 101, 107, 109, 118, 125, 129, 136, 139 i 143

Melcior Font i Marsà (Barcelona 1905-1959) Escriptor, poeta i periodista, secretari de Ventura Gasol, exiliat a la tardor de 1936, cat. 121

Climent Forner i Escobet Eclesiàstic i poeta, cat. 47

Francesc Galí i Fabra (Barcelona 1870-1965) Dibuijant, pintor i pedagog, impulsor de l'Escola Superior dels Bells Oficis, cat. 109.

Vicenç Garcia (Francesc Vicent Garcia i Torres, Tortosa circa 1582-Vallfogona de Riucorb 1623) Rector de Vallfogona i poeta, cat. 35

Camil Geis i Parragueras (Girona 1902-Sabadell 1986) Escriptor i compositor, cat. 43

Antoni Gelabert i Casas (Barcelona 1911-1980) Gravador especialitzat en la xilografia i escriptor; mestre de gravadors, creà de les escoles de gravat Xiloforum a Altafulla i Torre de l'Encenall a Torredembarra, il·lustrà llibres de bibliòfil, goigs i nades; Corresponsal, cat. números 1 a 80

Eulàlia Gelabert i Targa Filla d'Antoni Gelabert, gravadora, cat. 46, 47 i 50

Rosa Blanca Gelabert i Targa de Reig Filla d'Antoni Gelabert i esposa d'Albert Reig, gravadora, cat. 43, 46, 50 i 80 (atribuït)

Tonet Gelabert i Targa Fill d'Antoni Gelabert, gravador, cat. 46, 47 i 50

Josep Gimeno Navarro (Barcelona 1901-1956) Dramaturg, pintor i poeta, cat. 22

Hotel Ancora; Corresponsal, cat. 53

Palmira Jaquetti i Isant (Barcelona 1895-els Monjos 1963) Poetessa, compositora i catèdrica de literatura francesa, impartí també classes de música, cat. 31

Joan XXIII nom com a papa d'Angelo Giuseppe Roncalli (Sotto il Monte 1881-Roma 1963, papa 1958-1963) aperturista convocà el Concili Vaticà II obert el 1962, cat. 136

Francesc Labarta i Planas (Barcelona 1883-1963) Dibuxant i pintor, amb el pseudònim Lata dibuixà per a revistes com *Papitu*, membre fundador de Les Arts i els Artistes; Corresponsal, cat. 110

Josep Mª López Picó (Barcelona 1886-1959) poeta i editor, fundador de la publicació periòdica *La Revista* i de les *Edicions de La revista*, membre de l'Institut d'Estudis Catalans; Corresponsal, cat. 26, 82, 85, 98 i 111

Ramon Llull (Ciutat de Mallorca? 1232/33- Ciutat de Mallorca 1315/16) escriptor, filòsof, místic, missioner, cat. 136

Frederic Marés i Deulovol (Portbou 1893-Barcelona 1991) Col·leccionista, escultor i escriptor, dirigí l'Escola de Belles Arts i creà el museu que du el seu nom; Corresponsal, cat.96

L. Margarit (Barcelona 1902-1956) Poeta, cat. 23.

Frank Marshall (Mataró 1883-Barcelona 1959) Músic, compositor i pedagog musical, dirigí l'Acadèmia Granados i fundà la seva pròpia; Corresponsal, cat. 54.

Francesc Mas i Abril (Vilassar de Dalt 1880- Barcelona 1960) Escriptor autodidacte, poeta i dramaturg, cat. 25

M. L. Massó Poeta cat. 94

Josep Massons Andreu (Valls 1881-1963) Poeta, cat. 33

Jordi (Mercadé i Farrés) (Barcelona 1923) pintor autodidacte fill del pintor i orfebre Jaume Mercadé i Queralt, formà part del grup Taüll i col·laborà a la revista *Algol*, cat. 101

Joan Mirambell i Ferran (Barcelona 1895-) Dibuintant i dissenyador de jardins, il·lustrà *El Mal Caçador* de Josep Mª de Sagarra, cat. 28

Josep Mompou i Dencausse (Barcelona 1888-Vic 1968) Pintor de caballet, muralista i il·lustrador, cat. 84

José Mª Monravá i López Arquitecte tarragoní, actiu des de 1930; Corresponsal, cat. 51

Montserrat (?)

Guerau Mutgé i Suri. Poeta i gogista; Corresponsal, cat. 72 i 79

Nyerra (veure Enric Cluselles)

Josep Obiols i Palau (Sarrià; Barcelona 1894-1967) Cartellista, il·lustrador, pintor de caballet i muralista, cat. 93

Bartomeu Oliver i Orell (Binissalem 1894-Caracas 1972) Humanista, pedagog i poeta, director de l'Institut Tècnic Eulàlia. Exiliat primer a París i després a Veneçuela, fundà l'Institut de Filologia Clàssica; Corresponsal, cat. 65, 69, 70 i 71

Antoni Ollé i Pinell (Barcelona 1897-1981) Fotògraf, gravador, il·lustrador i pintor; en la faceta de gravador executà obres en diverses tècniques però la que li donà més nom fou la xilografia; Corresponsal, cat. 91, 94, 99, 108, 115, 116, 119, 126, 127, 130, 133, 137, 144 i 148

Hijo de A. Oriol Joiers; Corresponsal, cat. 151

Eugeni d'Ors i Rovira (Barcelona 1881-Vilanova i la Geltrú 1954) Escriptor, assagista i periodista, màxim teoritzador del Noucentisme, fou membre de l'Institut d'Estudis Catalans, ressentit amb l'ambient cultural català s'establí a Madrid on publicà, des del 1923, la seva obra en castellà; Corresponsal, cat. 90, 95 i 102

Joan Pericot i Garcia Arquitecte, dibuintant i pintor, col·laborador de Benavent; Corresponsal, cat. 140, 145 i 146

Jaume Pla i Pallejà (Rubí 1914-Barcelona 1995) Dibuintant, gravador i pintor autodidacte, conreà tota mena de tècniques de gravat, especialment els gravats en metall, junt amb Víctor M^a d'Imbert creà les edicions "Rosa Vera" de llibres de bibliòfil amb gravats, cat. 93 i 100

Joan Ponç i Bonet (Barcelona 1927- Sant Pau de Vença, Occitània 1984) Dibuintant i pintor, amic de J. V. Foix que presentà la seva primera exposició a Els Blaus de Sarrià 1947, amb Joan Brossa fundà la revista *Algol* i, més tard, *Dau al Set*, cat.89

Prats, veure Prats-Auqué

Prats-Auqué; Corresponsal, cat. 52, 57, 59, 63 i 120

Enric Prats i Martí; Corresponsal, cat. 61 i 67

Joan Puntí i Culler (Manlleu 1886- Barcelona 1962) Eclesiàstic i escriptor, cat.29

Joan Francesc Ràfols i Fontanals (Vilanova i la Geltrú 1889- Barcelona 1965) Arquitecte, tractadista d'art i pintor, amic de E.-C.Ricart, col·laborà en la revista *Themis*; Corresponsal, cat. 81, 92 i 112

Albert Reig Gendre d'Antoni Gelabert, gravador, cat. 46 i 50

Nadia Reig; Corresponsal, cat. 46

Nadia Reig i Gelabert Filla d'Albert Reig i Rosa Blanca Gelabert, dibuixant, cat. 48

Olga Reig Gelabert, filla d'Albert Reig i Rosa Blanca Gelabert, dibuixant; cat. 48

Joaquim Renart i Garcia (Barcelona 1879-1961) Col·leccionista, daurador, decorador i dibuixant, exlibrista, un dels fundadors del FAD (1903), presidí el Cercle Artístic de Sant Lluc abans de la Guerra Civil i en fou elegit president de nou en la represa del 1951, presidí l'Orfeó Català; Corresponsal, cat. 123

Carles Riba i Bracons (Barcelona 1893-1959) Escriptor, poeta i humanista, fou professor de l'Escola de Bibliotecàries fins al 1939, com a humanista de ben jove traduí diverses obres clàssiques per a la *Col·lecció Bernat Metge*, s'exilià el 1939 i retornà el 1943, cat. 27 i 125

Pere Ribot i Sunyer (Sant Joan de Vilassar 1908-Girona 1997) Eclesiàstic i poeta, de mare altafullina, des de la seva abadia (rectoria) de Riells del Montseny, conreà la poesia i donà suport al renaixement del catalanisme literari posterior a la guerra civil. Col·laborà en dos llibres amb Antoni Gelabert, *Cadollles de muntanya* i *La Seu Adorant*, cat. 37, 38 i 42

Enric-Cristòfor Ricart i Nin (Vilanova i la Geltrú 1893-1960) Gravador i pintor dins el corrent noucentista, conreà sobre tot la xilografia a fil i a testa i usà en moltes ocasions el veló. La seva obra se centra en la decoració i la il·lustració de llibres així com en la confecció de gravats d'ocasió, recordatoris, estampes, nadales, etc., cat. 86, 120, 121 i 151

Josep Mª Rovira Artigues (Barcelona 1902-) Poeta, col·laborador de *El Dia* de Terrassa i de la *Revista de Poesia*, cat. 74

Josep Mª de Sagarra i de Castellarnau (Barcelona 1894-1961) Escriptor, dramaturg periodista i poeta, cat. 28

Maria Antònia Salvà i Ripoll (Ciutat de Mallorca 1869- Lluçmajor 1958) Poetessa i traductora, cat. 24

Joan Salvat i Papasseit (Barcelona 1894-1924) Escriptor, poeta i pensador, assajà la poesia d'experimentació tipogràfica a l'estil dels cal·ligrames d'Apollinaire, cat. 47

Anita Solà de Ymbert (Anna Solà i Galí) (Barcelona 1906) Pintora autodidacta i gravadora, cat. 152

Joan Baptista Solervicens i Pollina (Barcelona 1904-1961) Escriptor, humanista i periodista, exiliat el 1936 a Itàlia, cat. 105 i 113

Joaquim Sunyer i de Miró (Sitges 1874- 1956) Gravador i pintor, cat. 107

La Térmica, S.A.; Corresponsal, cat. 153

Rosa Targa de Gelabert, Esposa d'Antoni Gelabert; Corresponsal, cat. 50

Torràs Domènech, S.A. Fàbrica de paper; Corresponsal, cat. 62

Torrell-Benavent Matrimoni format per Salvador Torrell i Eulàlia i Mercè Benavent de Barberà. Salvador Torrell i Eulàlia (Reus 1900-) Escriptor, editor i col·leccionista de goigs i estampes. Fou un dels impulsadors de l'edició d'obres en llengua catalana després de la Guerra Civil; Corresponsal, cat. 21 a 35, 86 i 121

Judit Tulla Dibuixant, cat. 122, 131 i 134

Vallvé-Caselles; Corresponsal, cat. 57 i 63

Jacint Verdager i Santaló (Folgueroles 1845-Vallvidrera 1902) Eclesiàstic, escriptor, periodista, folclorista, poeta, cat. 36, 66 i 86

Antoni Vila i Arrufat (Sabadell 1894-Barcelona 1989) Pintor, muralista i gravador; Corresponsal, cat. 128, 141, 149 i 154

J. V. G. (Joan Vila i Grau) (Barcelona 1923) Fill d'Antoni Vila i Arrufat, pintor i vitraller; cat. 154

Víctor M. d'Ymbert, empresari metal·lúrgic; Corresponsal, cat. 152

CATÀLEG

Hem ordenat les nades en dues sèries; la primera conté tots els exemplars il·lustrats per Antoni Gelabert, subdividida en cinc grups amb els exemplars ordenats cronològicament dins de cada grup

- I. editades per Pere Benavent de Barberà
- II. editades per la família Torrell-Benavent
- III. editades per la família Gelabert-Targa
- IV. rebudes per Benavent de diversos corresponsals
- V. projectes i atribucions incertes.

La segona sèrie la formen les nades rebudes per Benavent procedents de diversos corresponsals i que són de diversos autors, tan literaris com artístics; aquestes formen un sol grup ordenat igualment per anys.

Sèrie Primera: Nades il·lustrades per Antoni Gelabert.

Grup I. Editades per Pere Benavent

1. 1947. Portada: xilografia acolorida a mà a la capçalera. Dos pastors en un paisatge mirant cap a orient. A sota inici del text, amb una caplletra en boix sobre una masia, text en negre i caplletra en siena. Interior: dues pàgines, continuació del text en negre, vinyetes i colofó representant un àngel músic amb estel, impresos en tinta siena. Darrere: felicitació impresa a dos colors, amb vinyetes entremig, acolorides a mà. Text, poema de Pere Benavent. Edició de cinquanta exemplars sobre paper de fil Guarro; exemplar sense numerar que conté la maqueta amb proves, el dibuix original acolorit de la xilografia de la portada i un dibuix de l'església de Sant Pere de Reus (?), també acolorit. Un full plegat en quatre, 23x16 cm.

2. 1948. Portada tipogràfica a dos colors amb versicles de la Bíblia, inicials en vermell i text en negre. Interior: xilografia il·luminada a mà i estampada a cavall de les dues pàgines. Casa de pagès sobrevolada per dos àngels que duen les dates de 1923 l'un i 1948 l'altre, en tinta siena, vinyetes representant paisatges i un pescador sorprès per un estel en forma d'ala a orient, estampades igualment en tinta siena, gran caplletra inicial en tinta vermella estampada sobre la vinyeta del primer vers. Darrere: imatge de sant Pere amb una xarxa, en tinta siena i felicitació i justificació del tiratge a dues tintes, vermell i negre. Edició de cinquanta exemplars, sobre paper de fil; exemplar número 35, numerat a mà. Un full plegat en quatre, 17x20 cm.

3. 1949. Portada: xilografia il·luminada a mà. Sagrada Família i un àngel músic, ofrena tipogràfica en tinta vermella. Interior: tríptic, tres vinyetes acolorides a mà al·lusives cada una al text dels versos *La Cançó de Nadal*; *El Carní de Nadal* i *La Campana de Nadal* originals de Benavent. Darrere: xilografia representant un casal amb un lleuger toc de color, i justificació del tiratge. Edició de vuitanta exemplars, sobre cartolina blava; exemplar número setanta-vuit, numerat a mà. Tríptic, 22x17 cm.

4. 1950. Portada: xilografia a dos colors. Sagrada Família sota un dosser drapejat, figures en negre i drapejat en siena, felicitació tipogràfica en negre i siena. Interior: *A la claror d'aquesta tarda* versos de Benavent en negre amb granes caplletres xilogràfiques a l'inici de cada quarteta. Darrere: Justificació del tiratge. Versos de Pere Benavent, boixos d'Antoni Gelabert. 120 exemplars numerats 1 – 120. dedicats a mà. Exemplar n.º..., imprès sobre una xilografia representant l'Arc de Berà. Un full plegat en dos, 22x16 cm. Exemplar sense dedicar ni numerar

5. 1952. Portada: xilografia il·luminada a mà. Branca de galzeran, colom i estrella, envoltats per inscripció llatina en vermell. Interior: pàg. esquerra, felicitació tipogràfica i dedicatòria autògrafa; pàg. dreta, *Incansable Nadal, l'home t'oblida...*, versos de Benavent. Darrere: Escut heràldic xilografiat i acolorit. Un full plegat en dos, 18x15 cm.

6. 1953. Portada tipogràfica, dedicatòria en negre, caplletra en vermell. Interior: pàg. esquerra, xilografia a dos colors signada. Home al bosc amb una branca de grèvol sobre l'espatlla dreta i un cistell al braç esquerre, arbres i estrella, al peu, text llatí; pàg. dreta, *Vigília de Nadal...* versos de Benavent en gris i caplletra en vermell. Darrere: *Boix* d'ANTONI GELABERT, *Versos* de P. Benavent de B., *Impressor*, JOAN MASÓ, *de Girona, Paper*, S. Torras Domènech, S.A., D. O. M. Un full plegat en dos, 18x15 cm.

7. 1954. Portada: angle superior dret xilografia il·luminada a mà. Sagrada Família amb el bou i la mula i estrella, la Verge i el Nen en positiu, Sant Josep, bou, mula i estrella en negatiu en negre, angle inferior esquerre, text llatí en negre i caplletra vermella. Interior: pàg. esquerra, text llatí i dedicatòria en negre; pàg. dreta, *L'Endemà de Nadal*, versos de Benavent. Darrere: Xilografia, Ant. Gelabert, *Versos*, P. Benavent de B., *Impressor*, Gràfica Minerva. D. O. M. Un full de paper de fil plegat en dos, 22x16 cm.

8. 1955. Portada: xilografia en tres colors, probablement tres fustes. Gran personatge (sant Francesc?) que sota el mantell aixopluga un Pessebre, figura gran en siena, paisatge verd, siena i negre, pessebre negre. Interior: pàg. esquerra, text llatí en vermell i dedicatòria en negre, escut heràldic gofrat; pàg. dreta, *El pessebre d'enguany el farem dintre el pit...* versos de Benavent en negre i caplletra en vermell. Darrere: xilografia, Ant. Gelabert, versos, P. Benavent de B., impressor, Gràfica Minerva. D.O.M. Un full de paper de fil plegat en quatre, 24x17 cm.

9. 1956. Portada: xilografia. Pastor sobre un fons de bosc mirant cap a l'estrella de Betlem, tinta verda. Interior: pàg. esquerra, text llatí en tinta verda i dedicatòria en tinta negra, escut heràldic gofrat; pàg. dreta, *¿Enguany, Senyor, davallareu encara...*, versos de Benavent en tinta negra i caplletra en tinta verda. Darrere: xilografia, A. Gelabert, Versos, P. Benavent de B., impresor, Gràfica Minerva. D.O.M. Un full de cartolina grisa, plegat en quatre 24x17 cm.

9 bis. 1956. Portada: la mateixa fusta del número 9 en tinta negra, signada, al peu, text llatí en vermell. Darrere: el mateix text del número 9, en negre, caplletra vermella, al peu, dedicatòria en negre. Un sol full de paper fet a mà 26x17 cm.

10. 1958. Portada: xilografia en negre. Evocació de la costa de Catalunya, des de Tàrragona fins al Pirineu, a la part baixa, sobre el pont de les Ferreries i part de la costa, un personatge mirant cap a l'estrella de l'angle superior dret. Interior: pàg. esquerra, text llatí en vermell, al peu, dedicatòria en negre; pàg. dreta, xilografia en negre, esbiaixada des de l'angle superior esquerre fins al centre del peu de la pàgina. Pastor a la part superior, Jesús en el bressol a l'inferior. Text entre les dues imatges en gris fosc i caplletra en vermell. Darrere: Xilografia, A. Gelabert, versos, P. Benavent de B., impressor, Gràfica Minerva. D.O.M.. Un full plegat en quatre, 18x14 cm.

11. 1959. Portada: xilografia a la capçalera, acolorida a mà, signada A. Gelabert. Rabada amb llanterna sobre un fons de bosc gravat en negatiu. *Cada nit és Nadal pel qui Us cerca i Us troba...*, versos de Benavent en negre i caplletra i dedicatòria en vermell, escut heràldic gofrat. Darrere: Xilografia, Ant. Gelabert, versos, P. Benavent de B., impressor, Gràfica Minerva. D.O.M. Un full de cartolina, 25x16 cm.

12. 1960. Portada: al peu, cita llatina en vermell. Interior: pàg. esquerra xilografia en negre. Pastor adorant Jesús, sobre un paisatge pirinenc, part en positiu i part en negatiu; pàg. dreta, *Oració del cristià per Nadal*, versos de Benavent, en negre i caplletra i dedicatòria en vermell, escut heràldic gofrat. Darrere: Xilografia Ant. Gelabert, versos, P. Benavent de B., Impresor, Gràfica Minerva. D.O.M. Un full de cartolina plegat en dos, 20x14 cm.

13. 1961. Portada: al peu, cita llatina, en vermell. Interior: pàg. esquerra, xilografia Home mirant l'estrella; pàg. dreta, *Què cerques, cristià, dintre la vida...* versos de Benavent en negre, caplletra i dedicatòria en vermell, escut gofrat. Darrere: xilografia Ant. Gelabert, versos, P. Benavent de B., impresor, Gràfica Minerva. D.O.M. en vermell. Un full de cartolina, plegat en dos, 20x14 cm.

14. 1963. Portada: xilografia en dos colors, probablement dues fustes, centrada a l'esquerra. Sagrada Família en siena, més gran a la dreta i en negre,

Home, en positiu, perseguit per les culpes en negatiu, text en negre a la capçalera i al peu. Interior: pàg. esquerra, dedicatòria; pàg. dreta, *Com cada any, hem vingut, bon Jesús, a Betlem...* versos de Benavent. Darrere: xilografia, Ant. Gelabert, versos P. Benavent de B., impresor, Gràfica Minerva., D.O.M Un full de paper plegat en dos, 22x16 cm.

15. 1964. Portada tipogràfica en negre estampada sobre una xilografia. Sagrada Família, *Senyor, doneu-nos un Nadal ben clar...*versos de Benavent, text en negre, xilografia, caplletra i felicitació en verd-gris, escut heràldic gofrat. Darrere: xilografia, Ant. Gelabert, versos P. Benavent de B., impresor, Gràfica Minerva. D.O.M. Un full de cartolina, 22x15 cm.

16. 1965. Portada tipogràfica amb dedicatòria al peu, en negre, escut gofrat. Interior: pàg. esquerra, xilografia en negre. Sant Francesc i l'estrella, text llatí en vermell; pàg. dreta, text en negre i caplletra vermella. *Quin Nadal, senyó, el d'enguany...*versos de Benavent. Darrere: xilografia Ant. Gelabert, versos P. Benavent de B. Impresor, Gràfica Minerva. D.O.M. Un full de paper plegat en dos, 18x13 cm.

17. 1967. Portada tipogràfica amb dedicatòria al peu, escut gofrat. Interior: pàg. esquerra, xilografia en siena. Mariner amb una safata-pessebre, ocells, dofins i arbres; pàg. dreta, *Oració d'un home per la nit de Nadal...*, versos de Barberà, en negre, caplletra en vermell. Darrere: XILOGRAFIA. ANT. GELABERT, VERSOS. P. BENAVENT DE B., IMPRESOR. GRAFICA MINERVA, D.O.M.. Un full de cartolina rosa plegat en dos, 19x14 cm.

18. 1968. Portada tipogràfica amb dedicatòria, escut gofrat. Interior: pàg. esquerra, xilografia en negre. Pastor, rabadà músic i estrella en positiu, establia en negatiu; pàg. dreta, *Nadal, cada any ets més manyac i encara...* versos Benavent, en negre, caplletra en vermell. Darrere: xilografia, Ant Gelabert, versos P. Benavent de B., impresor, Gràfica Minerva. D.O.M. Un full de cartolina groga plegat en dos, 22x16 cm.

19. 1969. Portada tipogràfica amb dedicatòria al peu, escut gofrat. Interior: pàg. dreta, boix fent angle a l'angle superior esquerre, en bistre. Pastor, Tres Reis, masia, animalons i estrella, al costat i dins l'angle, *Germà no sents...*versos de Benavent, text en negre i títol en gris-verdós. Darrere: xilografia. Ant. Gelabert, versos. P. Benavent de B., impresor. Gràfica Minerva, D.O.M. Un full de cartolina plegat en dos, 21x17 cm.

20. 1970. Portada: xilografia en tinta blavosa i en negatiu. Pastor i rabadà, al peu, dedicatòria en negre, escut gofrat. Interior: *Vina Nadal...*versos de Benavent, text en negre, títol i caplletra vermella. Darrere: xilografia. Ant. Gelabert, versos. P. Benavent de B., impresor. Gràfica Minerva. D.O.M. Un full de cartolina plegat en dos, 25x12 cm.

Grup II. Editades per Torrell-Benavent

21. 1952. Portada: xilografia il·luminada a mà. Sant Francesc, animalons i estrella. Signada A. Gelabert. Interior: pàg. esquerra, *Foiretti...*vers de Salvador Albert, al peu, Xilografia d'A. Gelabert – Col·lecció iconogràfica Torrell de Reus; pàg. dreta, felicitació, al peu, Ciutat Comtal, 1952. Darrere: Tiratge de

vint-i-cinc exemplars il·luminats a mà i numerats de l'1 al 25, exemplar núm. 6. Un full de paper de fil plegat en quatre, 22x16 cm.

22. 1955. Portada: xilografia il·luminada a mà. Sant Francesc i una mata de galzeran. Interior: pàg. esquerra, *Desembre*, vers de J. Gimeno Navarro, al peu, Xilografia A. Gelabert – Arxiu iconogràfic Torrell de Reus; pàg. dreta felicitació, al peu, Ciutat Comtal, 1955. Darrere: al peu, Edició acolorida a mà. Un full de paper de fil plegat en quatre, 22x16 cm.

23. 1956. Portada: xilografia il·luminada a mà. Sant Francesc amb una petita imatge de la Mare de Déu amb l'Infant a la mà dreta. Interior: pàg. esquerra, *Per la Rosa de Betlem...* versos de L. Margarit, al peu, Xilografia A. Gelabert – Arxiu iconogràfic Torrell de Reus; pàg. dreta, felicitació, al peu, Ciutat Comtal, 1956. Darrere al peu: Edició acolorida a mà. Un full de paper de fil plegat en quatre, 22x16 cm.

24. 1958. Portada: xilografia il·luminada a mà. Sant Francesc amb una branca de galzeran a la mà dreta i un ciri a l'esquerra, estrella sobre l'esquena i el cap. Interior: pàg. esquerra, *Pregària a Sant Francesc...* versos de Maria-Antònia Salvà, al peu, Xilografia A. Gelabert – Arxiu iconogràfic Torrell de Reus; pàg. dreta, felicitació, al peu, Barcelona, desembre del 1958. Un full de paper de fil plegat en quatre, 22x16 cm.

25. 1960. Portada: xilografia il·luminada a mà. Sant Francesc i un cabirol. Interior: pàg. esquerra, *Goigs en lloança del seràfic pare sant Francesc d'Assís*, de Francesc Mas i Abril, al peu Xilografia A. Gelabert, Arxiu iconogràfic Torrell de Reus; pàg. dreta, felicitació, al peu desembre del 1960. Darrere: Cronologia dels goigs de Sant Francesc, 1ª edició (1950). Musicats pel Rnd. P. Josep Antoni de Donostia, O.F.M. (Edició "Amics dels Goigs"). Un full de paper de fil plegat en quatre, 22x16 cm.

26. 1961. Portada: xilografia il·luminada a mà. Sant Francesc i els ocells. Interior: pàg. esquerra, *Goigs de Nostra Mare Santíssima la Verge Maria, que es venera a la capella del bosc Moragues de Valls*, de Josep Mª López-Picó, al peu, Xilografia A. Gelabert, Arxiu iconogràfic Torrell de Reus; pàg. dreta, felicitació, al peu, Barcelona, desembre del 1961. Darrere: al peu, Cronologia dels Goigs de Nostra Mare Santíssima la Verge Maria, 1ª edició (1945). Musicats pel Rnd. Francesc de P. Baldelló, prev. (Edició de Moragues, de Valls). Un full de paper de fil Guarro plegat en quatre, 22x16 cm.

27. 1962. Portada: xilografia il·luminada a mà. Sant Francesc rebent els estigmes. Interior: pàg. esquerra, *Sant Francesc...* poema de Carles Riba, al peu, Xilografia A. Gelabert, Arxiu iconogràfic Torrell de Reus; pàg. dreta felicitació, al peu, Barcelona, desembre del 1962. Darrere: El text és de l'Antologia lírica franciscana, Torrell de Reus editor, Barcelona.- Primera edició 1947, segona edició 1949, Obradors Gràfics Altés, S. L. Un full de paper de fil Guarro plegat en quatre, 22x16 cm.

28. 1963. Portada: xilografia il·luminada a mà. Sant Francesc pelegrí sota la pluja. Interior: pàg. esquerra, *Quin gust que em dona a mi veure les serres...* versos de Josep M^a. de Sagarra, al peu, Xilografia A. Gelabert, Arxiu ico-

nogràfic Torrell de Reus; pàg. dreta, felicitació, al peu, Barcelona, desembre del 1963, Còrsega, 514, pral., 3^a. Darrere: Text: El mal caçador. Cant IV, Sal i argelagues. 1ª edició, març 1916, Francesc X. Altés, impressor. Barcelona – Joannes Mirambell ornavit. Un full paper de fil plegat en quatre. 22x16 cm.

29. 1964. Portada: xilografia il·luminada a mà. Sant Francesc amb ocells i xiprers. Interior: pàg. esquerra, *Goigs dels ulls de sant Francesc*, de Joan Puntí Collell, prev., al peu, Xilografia A. Gelabert, Arxiu iconogràfic Torrell de Reus; pàg. dreta, felicitació, al peu Barcelona, desembre del 1964. Darrere: El text és de l'Antologia lírica franciscana, Torrell de Reus editor, Barcelona. Primera edició 1947, segona edició 1949, Obradors gràfics Altés S. L. Un full de paper de fil plegat en quatre. 22x16 cm.

30. 1965. Portada: xilografia il·luminada a mà. Sant Francesc i peixos. Interior: pàg. esquerra, *Goigs de santa Maria Magdalena*, de Miquel Costa i Llobera; pàg. dreta, felicitació, al peu, Barcelona desembre del 1965. Darrere: El text és de Rev. Catalunya. 1904, núm. XXVII, Xilografia: A. Gelabert, Altés, S. L., Barcelona. Un full de paper de fil Guarro plegat en quatre, 22x16 cm.

31. Portada: xilografia il·luminada a mà. Sant Francesc amb figuretes de pessebre, sant Josep i la Mare de Déu. Interior: pàg. esquerra, *Goigs a sant Pere Pelegrí Arties*, de Palmira Jaquetti, al peu, Xilografia A. Gelabert, Arxiu iconogràfic Torrell de Reus, Sèrie goigs n° 415; pàg. dreta, felicitació, al peu, Barcelona, desembre del 1966. Darrere: Cronologia dels Goigs de sant Pelegrí Arties (Vall d'Aran) 1^a i 2ª edició, 1953, Galve; 3ª edició, Tip. Studium 1956, Barcelona. Imp. Altés, S. L.- Barcelona. Un full de paper de barba blanc plegat en quatre, 22x16 cm.

32. 1967. Portada: xilografia il·luminada a mà. Sant Francesc a la platja amb peixos. Interior: pàg. esquerra, *Goigs de sant Salvador d'Horta (1520-1567) evocant el IV centenari*, de Jaume Collell; pàg. dreta, felicitació, al peu, Barcelona, desembre del 1967. Darrere: Xilografia A. Gelabert, Arxiu Iconogràfic Torrell de Reus, Sèrie goigs n° 439, Obradors Gràfics Altés, S. L. Un full de paper de fil Guarro plegat en quatre, 22x16 cm.

33. 1969. Portada: xilografia il·luminada a mà. Sant Francesc assegut amb un cargol a la mà dreta i un mussol sota el seient, emmarcat per un arbre amb ocell i teranyina, tot plegat sobre una evocació de Poblet. Interior: pàg. esquerra, *Goigs a llaor de sant Francesc d'Assís*, de Josep Massons Andreu; pàg. dreta, felicitació, al peu, Barcelona, desembre del 1969. Darrere: Gravat d'Antoni Gelabert, Xilògraf honorat amb el Premi de Gravat Ciutat de Barcelona, 1969. Cronologia de les edicions: 1^a, 1950; 2^a, 1969 (503). Altés, S. L., Barcelona – 15. Un full de paper de fil plegat en quatre, 22x16 cm.

34. 1970. Portada: xilografia en negre i negatiu. Sant Francesc pelegrí sota la pluja (és diferent del número 28). Interior: pàg. esquerra, *Goigs a la Mare de Déu de l'Esperança*, de Josep Carner Puig-Oriol; pàg. dreta, felicitació, al peu, Barcelona, desembre del 1970. Darrere: Cronologia de les edicions: 1^a, 1904; 2^a, 1905; 3^a, 1928; 4^a, 1970 i 5^a 1970 (523), Xilografia d'A. Gelabert - Altés, S. L., Barcelona. Un full de paper de fil plegat en quatre, 22x16 cm.

35. 1972. Portada: Xilografia il·luminada a mà. Sant Francesc amb un cargol a la mà dreta i un ocell a l'esquerra. Interior: pàg. esquerra, *Goigs a llaor de Nostra Senyora de la Bovera de Guimerà*, de Vicenç Garcia, prev. *El Rector de Vallfogona*; pàg. dreta, felicitació, al peu, Barcelona, desembre de 1972. Darrere: El text de Vicenç Garcia, amb el temps gairebé ha restat desconegut i oblidat, i això ens obliga a intentar que no resti en la desconeixença. No trobem fora d'algunes edicions en les seves Poesies, inclosa aquesta lletra, i fins hi ha edicions, que no hi consta. Xilografia: A. Gelabert - Impremta Altés, S. L., Barcelona. Col·l. Torrell de Reus (584). Un full de paper de fil plegat en quatre, 22x16 cm.

Grup III. Editades per Gelabert-Targa

36. 1947. Portada: xilografia il·luminada a mà. Pescadors dins la tempesta i visió de la catedral de Tarragona, al peu, dedicatòria tipogràfica en siena i negre, Barcelona, 1947. Interior: dues pàgines *El salmonet de les matines*, de Jacint Verdaguer, text a dues tintes, siena i negra, dues caplletres xilogràfiques il·luminades a mà. Darrere: *Sagrada claror del Santuari...*, text en dues tintes, probablement de Gelabert, siena i negra i xilografia Llàntia entre dues estrelles, en gris verdós. Un full de paper de fil plegat en dos, 14x18 cm.

37. 1948. Portada: xilografia il·luminada a mà. Epifania. Interior: pàg. esquerra, Epístola, text en negre a dues columnes amb caplletres i orles en siena; pàg. dreta, *Epifania*, versos de Mossèn Pere Ribot, títol en siena i text en negre. Darrere: dedicatòria. Un full de paper de fil plegat en dos, 23x16 cm.

38. 1949. Portada: xilografia en negre verdós. Castell de Tamarit amb ocells, al peu text de Gelabert *Aquesta és una tradició nadalenca tarragonina...* dedicatòria a dues tintes, siena i negra. Interior: dues pàgines, *En la nit de Nadal, tot just entrada la fosca...* text a dues tintes vermella i negra, a la segona pàgina, com a colofó fusta representant una barraca de pedra seca en negre verdós. Darrere: *El Diví Nadalenc*, de Mossèn Pere Ribot, text en negre i vermell. Un full plegat en dos, 22x16 cm.

39. 1950. Portada: Cinc xilografies, una il·luminada a mà. Sagrada Família, les altres quatre són vinyetes en tinta verda, dedicatòria en vermell i negre, Barcelona, Nadal del 1950. Un full de cartolina, 24x16 cm.

40. 1952. Portada: xilografia a dos colors, vermell i negre, probablement són dues planxes. Tres Reis i l'estrella en negre, sobre una gran taca vermella que els reproduïx en silueta. Signada A. Gelabert Darrere: dedicatòria en negre i vermell. Un full de cartolina, 25x18 cm.

41. 1953. Portada: xilografia en tinta verdosa, és la mateixa fusta usada com a colofó del número 36. Interior: pàg. esquerra, xilografia il·luminada a mà. Pastor; pàg. dreta, dedicatòria en tinta verdosa i siena, Barcelona, 1953-54. Un full de cartolina gris plegat en dos, 18x11 cm.

42. 1955. Portada: dues xilografies encaixades en diagonal, angle superior esquerre. Sagrada Família en tinta siena; angle inferior dret, una mica superposat a l'anterior. Pastor dins d'un bosc, en tinta verda. Interior: pàg. esquerra, dedicatòria en negre, al peu, xilografia Peix seguint l'estel en siena; pàg. dreta,

Nadala del pecador, de Mossèn Pere Ribot, en negre. Un full de cartolina plegat en dos, 20x14 cm.

43. 1956. Portada: xilografia il·luminada a mà. Sagrada Família a la dreta, acolorida, caps de pastors a l'esquerra, en negre i negatiu. Interior: pàg. dreta, *Jesús ens mira amb un esguard benèvol...* text de mossèn Camil Geis entre dues fustes acolorides, la superior conté una gran caplletra en negre i elements nadalencs, l'inferior és un paisatge acolorit amb una pastor a la dreta en negre i negatiu. Darrere: felicitació, al peu, Portada: gravat a la fusta de Rosa Blanca Gelabert, pàgina tipogràfica: A. Gelabert. Un full plegat en dos, 25x16 cm.

44. 1959.- Portada: xilografia en negre. Flor de neu. A sota, *Nadala nascuda a la Vall d'Estós, 1959*, text en vermell. Interior: pàg.1, dedicatòria, en negre i vermell; pàg. 2, xilografia en negre. Barca, peixos, muntanyes i estel; pàg.3, *Record al mar*; pàg. 4, xilografia en negre, Crist muntanyenc amb espelmes; pàgs. 5 i 6, *El Crist del campament*; pàg. 7 xilografia en negre Sagrada Família amb vestits d'excursionista, sota l'estel; pàgs. 8 i 9, *Nit de Nadal*. Darrere: Versos i xilografies d'A. Gelabert. Quadern de sis fulls, 18X16 cm.

45. 1960. Portada: xilografia en negre. Àngel en positiu il·luminant uns pastors en un bosc en negatiu, signada A. Gelabert. Interior: tipogràfic, *Camí, El Cim, Retorn, Campament, Nadal*, versos d'Antoni Gelabert. Darrere: dedicatòria en vermell i negre, al peu, Barcelona, desembre del 1960. Un full plegat en dos, 24x16 cm.

46. 1963. Portada: xilografia en negre. Un home amb una branca de galzeran inclinat cap un tinter amb una ploma travessada per l'estel, entre dos rengles tipogràfics en vermell, el superior és el títol *Carpeta dels gravadors*, l'inferior, és la felicitació. Interior: Cinc pàgines soltes amb xilografies d'Antoni, Eulàlia i Tonet Gelabert, i Albert i Rosa Blanca Reig, 1, El Pont blau de can Garlanda, evocació de Mallorca i Nadal amb els noms de tots els gravadors; 2 Pastors infantils, signat Eulàlia; 3 Tres Reis, signat Tonet; 4 Esclat de festa, signat R.B.; 5 Cinc cantaires al pessebre, signat A.R.. Darrere: dedicatòria de Rosa Gelabert i Nadia Reig, al peu, Barcelona –Ciutat de Mallorca– S'Arenal. Carpeta de paper que conté els gravats, 18x13 cm.

47. 1965. Portada: xilografia a l'esquerra. Àngel en tinta gris-verdosa, a la dreta, text i dedicatòria, en vermell i gris. 1, dues fustes d'A. Gelabert, a la dreta Pastors en negre, a l'esquerra, *Nadal*, de J. Salvat Papasseit, sota dos galls figuretes de pessebre, en siena. Darrere: esquerra *Nadal dels esclaps*, nadala bearnesa, a la dreta xilografia Pastors-excursionistes i Infant en un bressol de Tonet Gelabert, a sota, angle esquerre, xilografia Verge-nena amb flors, estrelles i serpents, d'Eulàlia Gelabert, a la dreta *Poema d'Advent*, de Climent Forner, prev. Un full de cartolina plegat en tres en horitzontal, 32x23 cm.

48. 1967. Portada: dibuixos infantils gravats a la fusta i impresos en colors. Persones i animals. Interior: pàg. esquerra xilografia. Nens fent el pessebre i gran caplletra en siena, de Gelabert, *El pessebre de la Nàdia...*; pàg. dreta text en negre i dedicatòria en siena, versos de Gelabert, al peu Dibuixos de Nàdia (4 anys) i Olga (3 anys) Reig Gelabert, gravats a la fusta per Antoni Gelabert, de-

sembre del 1967. Darrere. dues fustes Animals fantàstics, en negre i verd. Un full de cartolina plegat en dos, 13x16 cm.

49. 1972. Portada: a l'esquerra, *Què li darem a n'el Noi de la Mare...*, versos d'Antoni Gelabert, en negre, a la dreta xilografia. Pastor tocant la ximbomba en siena, al peu, felicitació en vermell. Un full de cartolina, 17x13 cm.

50. (sense datar) Portada: dues fustes. Rosa, en tinta negra i pentagrama amb la nadala *D'una ro ro ro, d'una sa sa sa...* en tinta gris-verdós, a sota, Rosa Targa de Gelabert, en penyora d'afecte us ofereix aquesta Nadala dels gravadors Antoni, Eulàlia i Tonet, Albert i Rosa Blanca en vermell i negre. Interior: cinc fulls amb una xilografia cada un: 1 Eulàlia Gelabert, Pastor prop del foc; 2 Tonet Gelabert, Pastor-excursionista i la taula de Nadal; 3 A. Gelabert, Sagrada Família en un paisatge d'alta muntanya; 4 Rosa Blanca Gelabert de Reig, Bens dins la cleda; 5 Albert Reig, Home nu sobre unes cases i l'estel. Darrere: Ordre dels gravats: Portada: A. Gelabert; Eulàlia Gelabert, Tonet Gelabert, A. Gelabert. Rosa Blanca G. De Reig, Albert Reig. Quadern, 18x13 cm.

Grup IV. Trameses per diversos corresponsals

51. 1947. Portada: xilografia a dues tintes, negre i siena. Pastors davant de l'Arc de Berà i filactèria amb la llegenda *Gloria in excelsis Deo*. Interior: pàg. esquerra al peu, xilografia de A. Gelabert; pàg. dreta felicitació impresa i autògrafa de José. Mª Monravá López. Darrere: marca heràldica. Un full de paper de fil Guarro, plegat en dos, 21x17, cm.

52. 1952. Portada: xilografia il·luminada a mà, signada. Sagrada Família i animalons. Interior: felicitació tipogràfica, família Prats-Auqué. Darrere: xilografia A. Gelabert, Torrell de Reus. Un full de paper de fil, plegat en quatre, 22x16, cm.

53. 1953. Portada: xilografia en negre. Dos pescadors i àngel amb l'estrella sobre una visió de Tossa. Interior: felicitació tipogràfica en dos colors, bistre i negre, dues fustes, caplletra en bistre i estrella sobre les ones, en negre. Darrere: segell de l'Hotel Ancora, en bistre, al peu, Xilografias A. Gelabert, Torrell de Reus, editor, en negre. Un full de paper de fil plegat en dos, 22x16 cm.

54. 1953. Portada: xilografia en dos colors, negre i siena, probablement són dues fustes, signada. Pastors, en negre, a sobre, àngels i paisatge de Terra Santa, en siena, al peu text bíblic llatí en siena. Interior: xilografia en negre. Pastor ajagut i àngel portant una branca de galzeran a la mà dreta i una d'olivera a l'esquerra, dedicatòria tipogràfica en negre i vermell, signatura autògrafa Frank Marshall. Un full de paper de fil Guarro, plegat en dos, 24x18 cm.

55. 1955. Portada: felicitació tipogràfica i segell de Calasanz, bordados a mano. Interior: xilografia il·luminada a mà. Pastor del Pirineu abocat sobre un rierol que reflecteix l'estel i vaques. Darrere: Xilografia: A. Gelabert, Torrell de Reus editor. Un full de cartolina plegat en dos i sortint el del darrera uns quatre centímetres per sota del primer, 26x21 cm.

56. 1956. Portada: felicitació tipogràfica i segell de Calasanz, bordados a mano. Interior: xilografia il·luminada a mà. Santa Llúcia rodejada per figuretes

de pessebre, estrella i masia fortificada. Darrere: xilografia en gris clar. Tambor de brodar i clavells, al peu xilografias A. Gelabert, Torrell de Reus, editor. Un full de cartolina plegat en dos, 20x14cm.

57. 1956. Portada: xilografia il·luminada a mà. Sagrada Família amb sant Joaquim i santa Anna. Interior: dedicatòria tipogràfica de les famílies Prats-Auqué i Vallvé-Caselles, en gris clar. Darrere: xilografia: A. Gelabert, Torrell de Reus, editor. Un full de paper de barba plegat en quatre, 22x16 cm.

58. 1956. Portada: xilografia en dos colors, negre i siena, signada. Pastors en negre sobre àngels i paisatge de Terra Santa, en siena, al peu text bíblic llatí en siena. Interior: xilografia en negre. Pastor ajagut i àngel portant una branca de galzeran a la mà dreta i una d'olivera a l'esquerra, dedicatòria tipogràfica en negre i vermell, família Dolcet-Olives. Un full de paper de fil Guarro, 24x18 cm. (és la mateixa nadala que el número 54, amb la dedicatòria canviada)

59. 1957. Portada: xilografia en negre. Nois cantant i tocant davant un pessebre. Interior: pàg. esquerra, dedicatòria autògrafa Prats (?); pàg. dreta, felicitació tipogràfica, en gris. Darrere: Xilografia A. Gelabert, Torrell de Reus, editor. Un full de paper de fil plegat en quatre, 21x16 cm.

60. 1958. Portada: tipografia en negre i vermell. Interior: xilografia a sis tintes. Pescadors, barca i estrella. Darrere: IMPREMTA I EDITORIAL ALTÉS, S. L., BARCELONA. EDICIÓ ESPECIAL DEDICADA ALS SEUS AMICS I DISTINGITS CLIENTS, 1886 - 1958 * XILOGRAFIA A. GELABERT. Un full de paper de fil, plegat en quatre, 29x22 cm.

61. 1958. Portada: xilografia en negre. Dos pastors músics sobre paisatge, al peu fragment de Salm. Interior: dedicatòria tipogràfica d'Enric Prats i Martí, signatura autògrafa. Darrere: xil. A. Gelabert, Torrell de Reus, edit. Un full de paper de fil plegat en quatre, 20x15 cm.

62. 1959. Portada: felicitació tipogràfica de Torras Domenech, S. A., en negre sobre xilografia en tinta gris-verd. Fulles de boix grèvol i tres torres. Interior: pàg. esquerra dues fustes en siena. Fabricació manual del paper; pàg. dreta xilografia quatre tintes, negre, verdós, siena i blau, possiblement tres fustes, sobre un full de paper fet a mà enganxat a la pàgina. Un full de cartolina plegat en dos, 29x21 cm.; full interior, 26x17 cm.

63. 1960. Portada: xilografia en negre. Àngel sobrevolant un bosc pirinenc i muntanyes al fons; Interior: pàg. esquerra, al peu, cita de la litúrgia de Nadal: ofici de matines, en llatí i català; pàg. dreta: dedicatòria tipogràfica, famílies Prats-Auqué i Vallvé-Caselles. Darrere: Xilografia: A. Gelabert, Torrell de Reus, edit.- Barcelona. Un full plegat en quatre, 22x16 cm.

64. 1963. Portada: xilografia il·luminada a mà. Epifania i estrella. Interior: pàg. esquerra, dedicatòria tipogràfica; pàg. dreta, *Nadal*, versos de Salvador Ferrando, signatura autògrafa. Un full plegat en quatre, 20x15 cm.

65. 1963. Portada: xilografia en negre. Gran pastor sobre un fons de paisatge pirinenc contemplant un pessebre. Interior: pàg. esquerra, felicitació impresa i signatura autògrafa de Bartomeu Oliver; pàg. dreta, *Remembrança de Nadal*, versos de Bartomeu Oliver i cita bíblica. Darrere: Xilografia A. Gelabert. Un full de cartolina plegat en dos, 22x15 cm.

66. 1963. Portada: xilografia en negre. Mare de Déu de la Mercè, al peu versets dels Goigs. Interior: pàg. esquerra, *Descobrint Ella el misteri...* fragment dels Goigs a la Mare de Déu de la Mercè de Jacint Verdaguer, al peu, Gravat d'una xilografia d'A. Gelabert; pàg. dreta, felicitació de Salvador Bonvehí i Núria Farrés. Un full de cartolina, plegat en dos, 17x12 cm.

67. 1964. Portada: xilografia en negre. Dos àngels músics volant. Interior: pàg. dreta, felicitació tipogràfica i autògraf d'E. Prats Martí. Darrere: Xilografia: A. Gelabert, Torrell de Reus, editor. Un full plegat en quatre, 22x16 cm.

68. 1965. Portada: xilografia en negre. Dos àngels músics volant. Interior: pàg. esquerra, felicitació; pàg. dreta, *Nadal*, - és una composició diferent de la del número 54 -, versos i signatura autògrafa Salvador Ferrando i Bardina. Darrere: xilografia d'A. Gelabert, Torrell de Reus, editor.- Barcelona. Un full plegat en quatre, 20x15 cm. (és repetit de l'anterior, només varien els textos, el peu d'impremta i el paper)

69. 1966. Portada: xilografia en negre. Evocació de la costa de Catalunya, des de Tarragona fins al Pirineu, a la part baixa, sobre el Pont de les Ferreries i part de la costa, personatge mirant cap l'estrella de l'angle superior dret, al peu inscripció llatina. Interior: pàg. esquerra felicitació tipogràfica i autògraf, Bartomeu Oliver; pàg. dreta, *Invocació*, versos de Bartomeu Oliver i cita bíblica. Darrera: Xilografia A. Gelabert. Un full plegat en dos, 19x13 cm. (conté una targeta de visita on B. Oliver s'excusa per la reproducció del gravat)

70. 1967. Portada: xilografia en bistre. Pastors músics i gos sobre fons de muntanyes, al peu, cita bíblica. Interior: pàg. esquerra, dedicatòria tipogràfica, en siena i autògraf de Bartomeu Oliver; pàg. dreta, *Nit de Nadal*, versos de Bartomeu Oliver i cita bíblica, en siena. Darrere: Xilografia A. Gelabert. Un full de paper de fil, plegat en quatre, 19x13 cm. (reproducció reduïda del número 73)

71. 1969. Portada: xilografia en siena. Filadora i pastor músic. Interior: pàg. esquerra, dedicatòria tipogràfica en siena i autògraf de Bartomeu Oliver; pàg. dreta, *Pregària de Nadal* versos de Bartomeu Oliver i cita bíblica, en siena. Darrere: Xilografia A. Gelabert. Un full de cartolina color tabac, plegat en dos, 19x13 cm.

72. 1969. Portada: xilografia en negre. Sant Francesc amb figuretes de pessebre, Sant Joasep i la Mare de Déu. Interior: pàg. esquerra al peu, xilografia A. Gelabert - Col.l. Torrell de Reus; pàg. dreta, *Pessebristes*, versos de Guerau Mutgé. Un full plegat en quatre, 22x16 cm. (és repetit del número 31)

73. 1970. Portada: xilografia il·luminada a mà. Pastors músics i gos sobre un fons de muntanyes. Darrere: dedicatòria tipogràfica Artis, escola de "Ballet" justificació del tiratge, edició de deu exemplars acolorits a mà, xilografia Anton Gelabert de la col·lecció E. Prats Martí. Un full de cartolina, 21x14 cm. Exemplar núm. 2

74. 1972. Portada: xilografia en negre. Sagrada Família. Interior: pàg. esquerra, *Nadal*, versos de J. M. Rovira Artigues. Darrere: Xilografia A. Gelabert, Torrell de Reus. Un full plegat en quatre, 23x12 cm.

75. 1972. Portada: xilografia il·luminada a mà. Sagrada Família. Interior: dedicatòria tipogràfica, Llar Bargués-Cardelús. Darrere: xilografia A. Gelabert, Torrell de Reus. Un full plegat en quatre, 23x12 cm. (és repetit de l'anterior, només varia la coloració i la dedicatòria)

Grup V. Dibuijos, proves, atribució incerta

76. Sense data ni dedicatòria. Xilografia a cinc tintes i sangrada a l'angle esquerre, Tres Reis sobre una evocació de Barcelona. Un full de cartolina, 21x15 cm.

77 (de la a a la e). Sense data ni dedicatòria. Xilografia a tres tintes. Presentació de Jesús al Temple. Cinc fulls de cartolina amb el gravat acabat i proves en negre i colors, 22x16 cm.

78 (de la a a la c). Dibuijos i proves gravades per a una nadala, 78a dibuix mig acolorit. Pastor amb sac de gemecs, 78b, dibuix. Àngel músic i 78c tres proves de gravat, el pastor del sac de gemecs, l'àngel músic i vinyetes en fulls de papers diferents enganxats sobre un full (l'àngel i les vinyetes es van emprar en la confecció de la nadala número 1) 78a, un full de paper de fil, 16x11 cm., 78b, un full de cartolina, 18x12 cm, 78c, un full, 27x21cm

79. 1963. Portada: xilografia il·luminada a mà. Mare de Déu amb l'Infant, estrella i pastor, llegenda gravada dins la planxa. Interior: dues pàgines *Clara cançó de Nadal*, versos de Guerau Mutgé. Darrere: Nadal 1963, al peu Torrell de Reus editor - Barcelona. És d'atribució dubtosa.

80. Sense any. Portada: xilografia a dos colors, probablement dues planxes, dividida en diagonal, al triangle inferior esquerre, Mare de Déu amb l'Infant, en negre, al triangle superior dret, tres àngels en tinta blava. Interior: pàg. dreta, dedicatòria tipogràfica en negre i vermell, Construcciones Gaspar. Possiblement és original de Rosa Blanca Gelabert.

**Sèrie segona. Nadales de diversos corresponsals,
artistes i autors literaris, rebudes per Pere Benavent de Barberà**

81. 1947. Dibuix a llapis sobre paper de seda enganxat a una cartolina. Bust de perfil d'home i nen, a l'angle superior dret aqüeducte(?) i la lletra b. Dedicatòria autògrafa de J.F. Ràfols, sobre la cartolina. 20x24 cm. Apaïsat.

82. 1948. Nadala tipogràfica. *Nadala 1948*, versos de Josep Mª Lòpez Picó. Dedicatòria autògrafa. Un targetó de cartolina, 17x12 cm.

83. 1949. Portada tipogràfica, al peu Noël 1949. Interior: pàg. esquerra litografia en colors, ram de roses, signada S. Davit; pàg. dreta, cançó de Nadal popular francesa. Darrere: felicitació de Suzanne Davit, i justificació de tiratge en tinta blava, poncella litografiada en colors. Edició de cinquanta exemplars numerats a mà, exemplar número 7. Dedicatòria autògrafa. Un full de paper gris plegat en quatre, 23x16 cm.

84. 1949. Portada: dibuix litografiat de Mompou. Home en un paisatge costaner. Interior: pàg. esquerra, *Tot és ací: les diürnes espases...* versos de J.V.Foix, signatura autògrafa, al peu Dibuix litografiat de Mompou. Un full de paper de barba, 22x16 cm.

85. 1949. Nadala tipogràfica. *Misteri Nadalenc*, sonet de J.M. Lopez Picó. Signatura i dedicatòria autògrafes. Un targetó de cartolina, 17x12 cm.

86. 1949. Interior: pàg. esquerra, *Lo violí de Sant Francesc* de Jacint Verdaguer, al peu, Tiratge limitat de 25 exemplars il·luminats a mà i numerats de l'1 al 25, N°. 2; pàg. dreta xilografia il·luminada a mà de E.-C. Ricart, signada. Sant Francesc, amb el violí sobre un paisatge i ocells volant, al peu felicitació tipogràfica de Torrell-Benavent. Boix d'E. C. Ricart, de la Col·lecció Iconogràfica Torrell de Reus. Un full de paper de barba plegat en quatre, 20x16 cm.

87. 1950. Portada tipogràfica, felicitació de Suzanne Davit, en siena. Interior, pàg. dreta, litografia en colors, signada S. Davit. Ram de pensaments; Darrere: justificació, edició de 125 exemplars, dedicatòria autògrafa. Un full de cartolina gris plegat en dos, 28x17 cm., ex. núm. 7

88. 1950. Portada: fotografia d'una imatge de la Mare de Déu de Montserrat, a sota, *M. Cabré, Sculptit In Eccl. Montisserrati, Romae*. Interior: pàg. esquerra, al peu, *Haec Deiparae Imago...* text llatí sobre la imatge; pàg. dreta, *Genvit pverpera regem cui nomen aeternum...*, text llatí en tipografia, signatura autògrafa del P. Aureli M. Escarré, abat de Montserrat. Inclou un full amb la locució del Sant Pare al pelegrinatge montserratí del 22 de novembre de 1950. Darrere: escut abacial. Un full de cartolina plegat en dos, amb la fotografia enganxada a la portada, 22x15 cm.

89. 1950. Portada: dibuix de Joan Ponç. Marina amb una mà que porta una rosa sortint del mar, pescadors dins una barca la lluna i l'estel, tot plegat reflectit dins l'aigua. Interior: dues pàgines, *Nova balada del Cap de Creus i dels cinc mariners exclusius amb el timoner, que era jo*, de J. V. Foix, al capçal de la pàgina esquerra vinyeta. Marina amb arbre, barca sense els mariners i mig tombada, lluna i estel, reflectits en l'aigua, al peu de la pàg. dreta, Dofí coronat, Dibuixos de Joan Ponç. Signat J.V.Foix. Un full de paper de fil plegat en quatre, 22x16 cm.

90. 1950. Un full de paper de carta amb la silueta del cap d'Eugeni d'Ors encerclat per una orla i dedicatòries tipogràfica i autògrafa d'Eugeni d'Ors. Un full, 22x16 cm.

91. 1950. Interior: pàg. esquerra, dedicatòria tipogràfica d'A. Ollé Pinell, en negre i siena; pàg. dreta, xilografia d'A. Ollé Pinell, signada. Àngels portant l'estel sobre un paisatge, al peu, cita bíblica en siena i negre. Un full plegat en dos, 17x13 cm.

92. 1950. Dibuix en tinta. Cap de noia. Sota, felicitació autògrafa, signat J. F. Ràfols. Full de bloc. 14x11 cm.

93. 1952. Portada: punta seca de Josep Obiols. Pastor amb una gaita sota una atzavara i un àngel sobrevolant. Interior: text a les dues pàgines, *Caraeixut i sense sou*, versos de J.V. Foix, signatura autògrafa, al peu, Punta seca de Josep

Obiols, estampada per Jaume Pla. – Tip. J. Jové. Un full de paper de barba plegat en quatre, 22x16 cm.

94. 1952. Portada tipogràfica amb un petit estel gravat en xilografia, dedicatòria en negre i vermellós, d'Antoni Ollé Pinell. Interior: pàg. esquerra, xilografia d'A. Ollé Pinell, signada. Sagrada Família al pessebre envoltada d'àngels, el bou i la mula; pàg. dreta, *Nativité*, versos de M.L. Massó, tipografia en negre i vermellós. Darrere: justificació, negre i vermellós. Un full de paper de barba plegat en dos, 25x17 cm.

95. 1952. Xilografia en vermell d'E.-C. Ricart. Ós entre dos roures envoltats per una llegenda *L'ors i la Rovira, cap força no gira*, al peu felicitació. Signat Eugeni d'Ors, cartolina, 6x8 cm.

96. 1953. Portada tipogràfica. Felicitació de la Escuela de Artes y Oficios Artísticos de Barcelona, en tinta negra i blava, estrella en groc entre les lletres E. A. O. A. Interior: pàg. esquerra al peu, Reproducció de una antiga estampa popular coloreada al "BAC". Colecció Federico Marés; pàg. dreta, Reproducció de l'estampa de la Mare de Déu de Montserrat amb escolans músics i la muntanya al fons. Darrere: justificació, en negre i blau. Un full de paper de fil plegat en dos, 25x19 cm.

97. 1953. Portada: dibuix de Modest Cuixart. Mare amb nen sobre una marina amb Cadaqués al fons i dos estels. Interior, quatre pàgines tipogràfiques *Ho sap tothom i és profecia...*, versos de J.V. Foix, signatura autògrafa, al peu de la quarta pàgina, Nadal de 1953. Dibuix de Modest Cuixart. Dos fulls de paper de fil plegats en dos mig, 22x16 cm.

98. 1953. Nadala tipogràfica. *Nadal, sigui on sigui i faci el temps que faci*, versos de J. M López Picó, dedicatòria autògrafa. Cartolina, 11x16 cm. Apaïsat.

99. 1953. Portada: xilografia en negre d'Antoni Ollé Pinell, signada. Àngel amb estel sobrevolant un paisatge, al peu, cita bíblica en gris i caplletra vermella. Interior: dedicatòria tipogràfica en gris i vermell, estrella xilografiada en vermell. Un full de paper de fil plegat en dos, 18x12 cm.

100. 1954. Portada: gravat calcogràfic de Jaume Pla, signat. Bust de Mare de Déu amb l'Infant. Interior: pàg. esquerra al peu, Grabado sobre cobre de Jaume Pla; pàg. dreta, felicitació, Construcciones Gaspar S.A. en negre i vermell. Un full de paper de fil plegat en dos, 22x16 cm.

101. 1954. Portada: dibuix de Jordi (Mercadé i Farrés). Paisatge poble de muntanya. Interior: dues pàgines, *Hi vam anar pel call de la segrera...* versos de J.V. Foix, signats, al peu Dibuix de Jordi. Un full de paper de fil plegat en quatre, 22x16 cm.

102. 1954. Xilografia en vermell de E.-C. Ricart. Ós entre dos roures envoltats per la llegenda *L'Ors i la Rovira cap força no gira*, al peu, Felices pascuas, signat Eugenio d'Ors. Un full de cartolina, 6x8 cm., apaïsat. (és repetit del número 95)

103. 1955. Portada tipogràfica. Interior: pàg. esquerra, gravat il·luminat a mà. Verge i estel, signat Montserrat; pàg. dreta, versos que comencen *¿No sents, cor meu, la nit...* signatura i dedicatòria Jordi Bonet. Darrere: *I la nit infantava un estel...* verset. Un full de cartolina plegat en dos, 15x11 cm.

104. 1955. Portada: gravat industrial. Santa Maria del Mar. Interior: *Aquest Nadal*, versos de Maria Castanyer, signat. Un full de cartolina plegat en dos, 15x11 cm.

105. 1955. Portada: aiguada de J. Commeleran, signada. Àngel en siena clar, sobre un fons blau emmarcat per un filet verd que imita un vitrall. Interior: dedicatòria tipogràfica de J. Commeleran i J.B. Solervicens, al peu, exemplar únic, dedicatòria autògrafa de J. Commeleran; pàg. dreta, *Postal nadalenca*, versos de J.B. Solervicens. Un full de paper de fil plegat en quatre, 25x18 cm. (és exemplar únic)

106. 1955. Interior: pàg. esquerra, litografia. Ram de pensaments, signat S. Davit; pàg. dreta, felicitació de Suzanne Davit en vermell. Un full de cartolina plegat en dos, 22x16.

107. 1955. Portada: dibuix de Sunyer. Vista de Cadaqués. Interior: dues pàgines *Allunyeu-me dels vents i llurs saules frondosos...*, versos de J.V. Foix, signat, al peu, dibuix de Sunyer. Un full de paper de fil plegat en quatre, 22x16 cm.

108. 1955. Xilografia en negre, d'A Ollé Pinell, signada. Sant Jordi amb la rosa en una mà, sobre un fons de paisatges diversos. Darrere: dedicatòria autògrafa d'Antoni Ollé Pinell. Un full de cartolina, 22x16 cm.

109. 1956. Portada: dibuix de Francesc Galí. Home coronat amb llorer dins un bosc. Interior: dues pàgines, *Ni em bato ni vaig al fort...* de J.V. Foix, signat, al peu, Dibuix de Francesc Galí. Un full de paper de fil plegat en quatre, 22x16 cm.

110. 1956. Carta autògrafa de Francesc Labarta. Un full de paper de carta, amb membret, 16x22 cm., apaïsat.

111. 1956. Nadala tipogràfica. *Nadala 1956*, versos de J.M. López Picó, signats. Un full de cartolina, 17x12 cm.

112. 1956. Apunt a llapis. Bust d'home de perfil assegut davant una tassa, signat Ràfols 17 set. 1955 - Reus. Un full de paper blanc enganxat sobre una cartolina gris fosc, dedicatòria autògrafa al peu de la cartolina. 19x14 cm.

113. 1956. Portada: aiguada. Paisatge ciutadà travessat en diagonal per un estel, signada J. Commeleran. Interior: pàg. esquerra, dedicatòria tipogràfica de J. Commeleran i J.B. Solervicens, al peu, dedicatòria autògrafa de Commeleran; pàg. dreta, *L'esperit que, al Cel contempla...* text poètic, probablement de Solervicens. Un full de paper de fil plegat en quatre, 25x17 cm.

114. 1956. Portada: dibuix imprès en color de Nyerra (Enric Cluselles). Dos homes mirant com un altre s'enfila cap a la lluna dins un cove, a l'angle dret home tocant la flauta sota un arbre. Interior: *Viatges a la lluna*, text de quatre pàgines d'Agustí Duran Sanpere sobre un fulletó del segle XIX. Darrera pàgina: dedicatòria d'AYMÀ, SOCIETAT ANÒNOMA EDITORA. Fulletó, 19x14 cm.

115. 1956. Portada: xilografia, signada A. Ollé Pinell. Mare de Déu amb l'Infant als braços, àngel i estel. Interior: pàg. dreta, dedicatòria tipogràfica en gris i estrella en negre, felicitació autògrafa. Un full de cartolina plegat en dos, 15x12 cm.

116. 1958. Xilografia signada A. Ollé Pinell. València d'Àneu, a sota dedicatòria tipogràfica en negre i estel en siena. Un full de cartolina, 19x15 cm.

117. 1959. Dibuix litografiat. Àngel i estrella. Al peu Dibuix i edició litogràfica, J. Commeleran, 1959. Un full enganxat sobre una cartolina, 28x21 cm.

118. 1959. Portada: reproducció d'una litografia romàntica. Soques d'arbres tallats, peu tipogràfic *La pluja, que s'ha posat la vesta de l'orat de la casa del cim...* Interior: dues pàgines, *Jo sé el camí de la Casa Vermella...*, versos de J.V. Foix, signats. Un full de paper de fil Guarro plegat en quatre, 22x16 cm.

119. 1959. Aiguafort d'A. Ollé Pinell, signat. Sagrada Família de camí i àngel sobrevolant. Darrere: felicitació autògrafa, signada A. Ollé Pinell. Exemplar número 24 de 50 Un full de paper de fil, 16x19 cm., apaïsat

120. 1959. Portada: xilografia en rombe, d'E.-C. Ricart. Sant Francesc amb l'Infant, ocells i llop. Interior: pàg. esquerra al peu, dedicatòria, masia "Bassa del Just", (família Prats Auqué); pàg. dreta, *Pregària franciscana de Nadal*, versos de Maria Caselles. Darrere: al peu, Versos de Maria Caselles, Vda. Vallvé, Xilografia E.-C. Ricart, Torrell de Reus, editor - Barcelona.

121. 1959. Portada: xilografia il·luminada a mà, d'E.C. Ricart. Sant Francesc i un monjo cistercenc en un portal, gos i ocells, al fons paisatge. Interior: pàg. esquerra, *Goigs de la Mare de Déu de l'Abellera*, de Melcior Font, al peu Sant Francesc d'Assís a Poblet - Xilografia E.-C. Ricart, Arxiu Iconogràfic Torrell de Reus; pàg. dreta, dedicatòria tipogràfica Llar Torrell-Benavent. Darrere: *Cronologia dels Goigs de l'Abellera*, 1ª edició "Amics dels Goigs", 1925; 2^a, 1929; 3^a, 1948; 4^a, 5^a i 6^a, els anys 1955, 1958 i 1959, per Torrell de Reus, editor a Barcelona: Totes han estat realitzades per l'Impremta Altés, S. L. Un full de paper de fil Guarro, 22x16 cm.

122. 1960. Portada: reproducció d'un dibuix. A sobre, tràfec ciutadà, a sota pau a muntanya entremig, estel. Interior: pàg. esquerra, al peu, Dibuix de Judit Tulla; pàg. dreta, *¿També anirem aquesta nit, rodant...* versos d'Osvald Cardona, signats. Un full amb marca d'aigua Begudà, R.T.J. plegat en quatre, 20x14 cm.

123. 1960. Dibuix al carbó sobre cartolina enganxat en un full. Fulles, al peu, dedicatòria autògrafa de Joaquim Renart. Un full de cartolina 8x5 cm. sobre full de paper, 18x14 cm.

124. 1961. Litografia en blau, signada J. Commeleran - 1961, n° IX - Sèrie XIII. Portal d'església amb feligresos, estel i àngels. Un full de paper, 25x15, cm.

125. 1961. Portada: reproducció d'una litografia romàntica. Barca lligada a la platja, al peu *Ahir es va escaure que, essent en Riba i jo...* Interior: pàg. dreta, *Fronda de mar! Ahir s'esqueia...* versos de J.V.Foix dedicats a Carles Riba. I. M., signats. Un full de paper de fil plegat en quatre, 22x15 cm.

126. 1961. Portada: xilografia signada A. Ollé Pinell. Àngel i pastors. Interior: pàg. dreta: Estel gravat amb la incipció Pax, en tinta siena, dedicatòria tipogràfica en tinta negra. Un full plegat en dos, 17x7 cm.

127. 1962. Portada: xilografia signada A. Ollé Pinell. Verge amb l'Infant en el pessebre, pastor, mula, àngels i estel. Interior: pàg. dreta, felicitació autògrafa d'A. Ollé Pinell. Un full de cartolina plegat en dos, 20x15 cm.

128. 1962. Portada: reproducció d'un estudi per a una pintura d'A. Vila Arrufat. Interior: dues pàgines pauta per als cants de la Missa del Gall a la paròquia de Sant Sebastià de Montmajor. Darrere: continua la pauta, dedicatòria autògrafa d'Antoni Vila Arrufat Inclou una carta del mateix Vila Arrufat sobre un problema de l'Acadèmia de Sabadell. Un full de cartolina plegat en dos, 18x14 cm. Carta 16x22cm. apaïsat.

129. 1963. Portada: reproducció d'una litografia romàntica. Paisatge amb arbre mort i masia, a sota *Balada dels primers mesos de l'any...* Interior: dues pàgines de text *Ai quin riure, al Pla del Viure...*, versos signats J.V. Foix. Un full de paper de fil plegat en quatre, 22x15 cm.

130. 1963. Portada: xilografia signada A. Ollé Pinell. Paisatge amb església i traginer. Interior: pàg. dreta dedicatòria impresa i estel xilografiat en negre i siena. Un full de cartolina plegat en dos, 12x15 cm. apaïsat.

131. 1964. Portada: reproducció d'un dibuix. Bosc d'avets amb reflexe lluminós. Interior: pàg. esquerra al peu, dibuix de Judit Tulla; pàg. dreta, *Heu agençat la vostra llar amb branques...*versos d'Osvald Cardona, signats. Un full plegat en quatre, 19x14 cm.

132. 1964. Portada tipogràfica. Interior: pàg. esquerra, dedicatòria impresa, Aureli M. Escarré i Gabriel M. Brasó; pàg. dreta, reproducció fotogràfica d'una miniatura del Llibre d'hores de Rouen. Adoració dels reis. Un full de cartolina plegat en dos, fotografia enganxada, 18x13 cm.

133. 1964. Portada: aigüafort, signat A. Ollé Pinell. Vista de Balaguer Interior: pàg. esquerra al peu, "Balaguer" aigüafort de A. Ollé Pinell de l'àlbum "*Vuit estampes del vell Balaguer*"; pàg. dreta, dedicatòria tipogràfica en tinta ocre. Un full plegat en dos, 12x15 cm. apaïsat.

134. 1965. Portada: reproducció d'un dibuix. Establia amb la Sagrada Família i pastor. Interior: pàg. dreta, *Pessebre*, versos d'Osvald Cardona, signats. Un full de paper plegat en quatre, 20x14 cm. (el dibuix és de Judit Tulla)

135. 1965. Portada: xilografia en siena, signada J. Commeleran. Àngel sobre un resplandor. Interior: pàg. esquerra, Nadal 1965, en negre; pàg. dreta felicitació autògrafa J. Commeleran, al peu justificació del tiratge, 150 exemplars numerats, exemplar número 15. Un full plegat en quatre, 18x11 cm.

136. 1965. Portada: reproducció d'una litografia romàntica. Paisatge amb runes, al peu, *Tota amor és latent en l'altra amor...*Interior: dues pàgines, *Tota amor és latent en l'altra amor*, versos dedicats a Ramon Llull i Joan XXIII, signats J.V.Foix. Un full de paper de fil plegat en quatre, 22x15 cm.

137. 1965. Portada: xilografia signada A. Ollé Pinell. Àngel, estel i la paraula pax. Interior: pàg. esquerra al peu, xilografia de A. Ollé Pinell; pàg. dreta, dedicatòria impresa i signatura autògrafa. Un full de cartolina plegat en dos, 12x15 cm.

138. 1966. Portada: aquarel·la signada J. Commeleran. Àngel i estel. Interior: pàg. dreta, text en aquarel·la, *Nadal 1966*. Darrere: felicitació-dedicatòria autògrafa. Un full de cartolina plegat en dos, 21x12.

139. 1966. Portada: reproducció d'una litografia romàntica. Marina, al peu, *Miràvem, de bona hora, el mar:- "Guaita", em diu ella...*Interior: dues pàgines,

Tornàvem de no sé on, vestits de sàmit verd... versos signats J.V. Foix. Un full plegat en quatre, 22x15 cm.

140. 1966. Portada: reproducció d'un dibuix de Joan Pericot. Paisatge empordanès. Interior: pàg. esquerra al peu, Torrent (Empordà), dibuix premiat en el IX concurs V. Seix – R. C. Artístic – Barcelona, 1966; pàg. dreta, dedicatòria impresa en tinta siena i felicitació autògrafa. Darrere: segell. Un full de cartolina plegat en dos, 16x23 cm. apaïsat.

141. 1966. Portada: felicitació autògrafa de Josefina i Antoni Vila Arrufat, sobre *Grau S.A. els desitja bon Nadal i feliç Any 1966*, imprès en tinta blau cel. Interior: reproducció en colors d'una pintura d'A. Vila Arrufat. Darrere: segell de la casa Grau, al peu, *pintura A. Vila Arrufat*, Imp. Joan Sallent, Sucr.- Sabadell. Un full plegat en dos, 20x20 cm. Inclou una targeta de visita amb dedicatòria autògrafa

142. 1967. Portada: aquarel·la, signada, J. Commeleran. Verge amb Infant. Interior: pàg. dreta, dedicatòria autògrafa Joan Commeleran. Un full de paper de fil anglès plegat en quatre, 25x15 cm.

143. 1967. Portada: Reproducció d'una litografia romàntica. Runes, al peu text *Escrita al Pla de les Vinyes; pel camí de La Selva...* Interior: dues pàgines de text *Haviem fet camí; i els qui tornen de caça...*, versos signats J.V. Foix. Un full de paper de fil plegat en quatre, 22x15 cm.

144. 1967. Xilografia, signada A. Ollé Pinell. Sagrada Família al pessebre, àngel i estel, a sota, dedicatòria impresa i dedicatòria autògrafa. Un full de cartolina, 22x16 cm.

145. 1967. Portada: reproducció d'un dibuix de Pericot. Vista de poble mariner. Interior: pàg. esquerra, al peu, *Calella de Palafrugell*; pàg. dreta, dedicatòria impresa i autògrafa, al peu Nadal 1967. Darrere segell. Un full plegat en dos, 17x23 cm.

146. 1969. Portada: reproducció d'un dibuix de Pericot en tons ocres i negre. Paisatge. Interior: pàg. esquerra, *El Molí d'en Pagès, Regencós. (Empordà)*; pàg. dreta, dedicatòria impresa i autògrafa de Joan Pericot. Darrere: segell. Un full plegat en dos, 23x18cm.

147. 1972. Portada: dibuix il·luminat a mà, signat Cluselles, 72. Home volant agafat a una corda lligada a la cua d'un avió que du la data 1973, a la dreta, estel. Interior: pàg. dreta, felicitació autògrafa. Un full de cartolina, plegat en dos, 25x18 cm.

148. 1972. Portada: xilografia a camafeu (negre sobre fons groc), signada A. Ollé Pinell. Verge amb l'Infant i àngels, al peu, felicitació impresa. Interior: pàg. esquerra al peu, xilografia A. Ollé Pinell; pàg. dreta, dedicatòria impresa i autògrafa. Un full plegat en dos, 16x11 cm.

149. 1972. Portada: reproducció d'un dibuix, d'A. Vila Arrufat. Verge amb l'Infant. Interior: pàg. esquerra, dedicatòria autògrafa Josefina i Antoni Vila Arrufat, al peu, dibuix original d'Antoni Vila Arrufat, 1967; pàg. dreta, felicitació impresa de Grau S.A. Darrera segell de Grau, al peu Imp. Joan Sallent, Sucr. – Sabadell. Un full plegat en dos, 23x19 cm.

150. 1973. Interior: pàg. esquerra dedicatòria impresa i autògrafa, signat J. Commeleran, al peu, imprès, exemplar únic; pàg. dreta, dibuix il·luminat a mà sobre un paper enganxat. Tres pàgines gallegues, al peu *Galicia, 1952- Commeleran*, autògraf. Dibui, 14X8 cm. Felicitació, un full de cartolina plegat en dos, 19x15 cm.

151. Sense any. Portada: xilografia en bistre, Adoració dels Reis, al peu boj de E. C. Ricart. Interior: dues pàgines, dedicatòria de Hijo de A. Oriol, reproducció de joies. Darrere al peu: Casamajó, Barcelona. Un full plegat en dos, 14x17 cm. apaïsat.

152. Sense any. Portada: gravat calcogràfic signat Anita Solà d'Ymbert. Vista de Barcelona amb el temple de la Sagrada Família. Interior: pàg. dreta, dedicatòria autògrafa de Victor M. d'Ymbert i Anita. Un full de paper de fil plegat en dos, 22x16 cm.

153. Sense any. Portada: reproducció en colors d'un oli de Carretero Gomis, al peu consta Carretero Gomis i Paseo del Borne – Barcelona. Interior: pàg. dreta, felicitació tipogràfica de La Térmica, S.A. Darrere: la marca SU dins un cercle, sèrie 405, núm 2. Un full plegat en dos, 12x16cm. (és una nadala industrial)

154. sense any. Portada: linòleum il·luminat a mà disposat com si fos un vitrall, signat J.V.G. (Joan Vila i Grau). Sagrada Família i mula. Interior: pàg. dreta, felicitació autògrafa Antoni Vila Arrufat. Un full de paper de fil Guarro plegat en dos, 18x18 cm.

BIBLOGRAFIA

Àlbum de família, Altés 1886-1986, Barcelona, Impremta i Editorial Altés, 1986

Antologia lírica franciscana. Barcelona, Torrell de Reus, 1947

BENAVENT DE BARBERÀ, Pere: *Obres selectes, edició d'homenatge a cura de Bonaventura Bassegoda i Musté amb la col·laboració de Torrell de Reus*. Barcelona, Anna María Torras i Rivière, 1973

Diccionari biogràfic. Barcelona, Alberti Editor, 1966-1970, 4, vols

Gran Enciclopèdia Catalana. Barcelona, 1970-1980 i suplementes

LARRAYA, Tomás G. *Xilografia y técnicas del grabado en madera* Barcelona, Ed. Meseguer, 1964

PLANAS, Maria Rosa: *Enric Cristòfol Ricart. Gravador del noucentisme*. Barcelona, Biblioteca de Catalunya, 1988

VELEZ, Pilar: *Xilografies de Josep Obiols. Estudi monogràfic i catàleg*. Catàleg del Museu de les Arts Gràfiques – II, Barcelona, Ajuntament de Barcelona, 1990

ROIG I MONTSERRAT, Joan: *El xilògraf Enric-Cristòfol Ricart i els goigs. Sant Sadurní d'Anoia*, Gogistes tarragonins, Institut d'Estudis Penedesencs, 1999.

Catàleg núm. 36

Catàleg núm. 116

Catàleg núm. 117

Catàleg núm. 34

Catàleg núm. 10

AQUESTA ÉS UNA TRADICIÓ
NADALENCA TARRAGONINA,
perduda avui, com tantes d'altres, si no fos pel
record que encara en conserven els vells, i que
us oferim amb motiu de les festes de Nadal, en
penyora d'afecte.

Antoni, Rosa i Rosa Blanca Gelabert
NADAL DEL 1949

Catàleg núm. 38

ANTONI, ROSA,
ROSA BLANCA I EULALIA
GELABERT
COM CADA ANY EN SEMBLANTS
DIADES, US FAN PENYORA, AMB
AQUESTA ESTAMPA, DE
LLUR AMISTAT

BARCELONA NADAL DEL 1948

Catàleg núm. 39

PEL NADAL QUE CLOU L'ANY SANT
DE M C M L

LA FAMÍLIA BENAVENT-TORRAS

US OFRENA AQUEST POM DE FLORS NADALEN-
QUES, DESITJANT-VOS CRISTIANA VENTURA.

Catàleg núm. 4

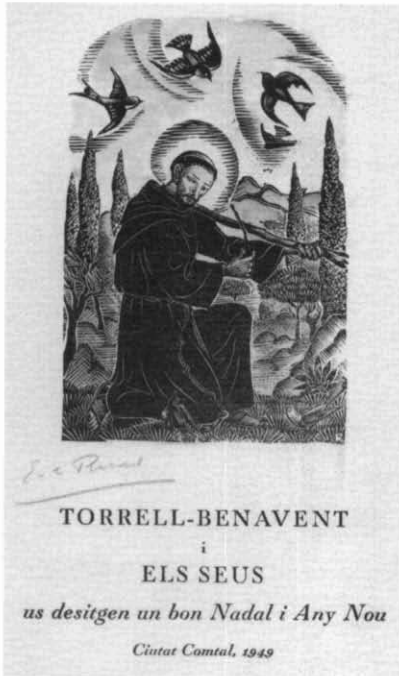

Catàleg núm. 45

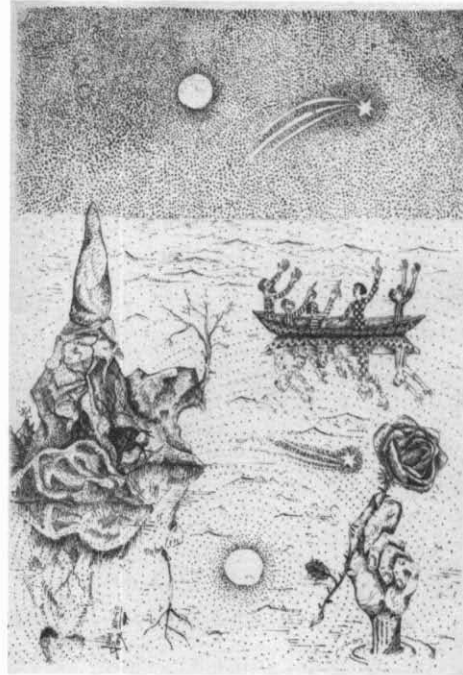

Catàleg núm. 81

Catàleg núm. 86

Catàleg núm. 89

Catàleg núm. 9 i 9 bis

Catàleg núm. 93